

**Орієнтація на потреби
споживача – головне завдання
модернізації теплопостачання
міста Тернополя.**

20-21 липня 2017р. м.Тернопіль

Потреба в державній стратегії в сфері теплопостачання.

Державна стратегія відіграє важливу роль в стійкому довготривалому розвитку систем централізованого теплопостачання. Чітко розроблена національна стратегія може покращити якість і ефективність послуг в цій сфері, одночасно допомагаючи стійкому розвитку цього сектору. Але в Україні в цілому, не існує єдиної стратегії для розвитку централізованого теплопостачання.

Для того, щоб в повному обсязі скористатися всіма перевагами сектору централізованого теплопостачання, державна стратегія повинна бути направлена на вирішення поточних проблем, які гальмують і ослаблюють стійкий розвиток сектору в довгостроковій перспективі. Ці завдання пов'язані з багатьма проблемами, але однією з основних є недостатня увага до споживача.

Основою довгострокового стійкого розвитку сектору централізованого теплопостачання в Україні є наявність здорової ділової практики. Але, тим не менше, ділова практика не базується на бажаннях і перевагах споживача, що є основним слабким місцем сектору централізованого теплопостачання.

Основна орієнтація - споживач.

Та ситуація не обов'язково повинна бути такою. В країнах Європи, де споживач може вибирати між різними видами опалення, він часто робить вибір на користь централізованого теплопостачання, так як дана послуга зручна і ціни на неї привабливі, що вдається досягти завдяки ефективному управлінню (а також завдяки ефективній стратегії і регулятивній базі).

Існує безліч прикладів недостатньої уваги до споживачів. Так, в більшості країн Центральної Європи свого часу інвестування було направлено на оновлення застарілих виробничих потужностей, а не на покращення обслуговування споживачів.

Дійсно, сьогодні системи теплопостачання є більш сучасними і ефективними, та попри це оператори не планують значних нових інвестицій, так як продаж впав, тому що багато споживачів перейшли на використання інших видів опалення. Повернення вкладених інвестицій негативно відбилося на цінах і рентабельності.

В Україні і в тому числі до 2010 року в Тернополі при управлінні системами централізованого теплопостачання основна увага приділяється виробництву і експлуатації, а не споживачу. З однієї сторони це відбувалося в наслідок недостатніх управлінських навичок, де не ставилося бажання споживача на перше місце, а це в кінцевому результаті призводить до банкрутства більшість підприємств, в якому б секторі вони не працювали. Такою є стратегія при бажанні кількісного виробництва тепла, яка практично не утворює стимулів для покращення обслуговування споживачів.

Напрямок на енергоефективність.

Цьому питанню з 2010 року в Тернополі приділяють особливу увагу.

Враховуючи нестримне зростання витрат на оплату енергоносіїв місто Тернопіль активно розпочало процес енергоефективності, а саме:

1. Підписано низку угод з міжнародними фінансовими організаціями (МФО) щодо реалізації проектів з енергозбереження:

- ЄБРР
- Світовий Банк
- НЕФКО

2. Затверджено:

- “Програму енергоефективності, енергозбереження та термомодернізації житлового фонду і об'єктів інфраструктури міста Тернополя ”
- Програму “Підвищення енергоефективності та енергозбереження”
- Проект “Підвищення енергоефективності соціальних об'єктів міста Тернополя шляхом розробки і впровадження довгострокового механізму відновлюваного фінансування капітальних вкладень у модернізацію будівель та інженерних систем життєзабезпечення бюджетних установ Тернопільської міської ради”
- План дій зі сталого енергетичного розвитку міста Тернопіль (SEAP)
- “Проект модернізації системи централізованого тепlopостачання міста Тернопіль”

Диверсифікація та модернізація.

Споживач намагається отримати недорогий, простий і надійний продукт. Для промислових та бюджетних споживачів основним фактором звичайно є ціна, але питання простоти у використанні також грає важливу роль, особливо це стосується невеликих підприємств, установ, які не бажають вкладати кошти в неосновну продукцію. Важливу роль відіграє надійність та безпека. Тому і було прийнято рішення на проведення диверсифікації теплопостачання. Диверсифікація видів палива є основою збереження централізованого теплопостачання. Обрані нами технології дадуть можливість працювати на двох-трьох видах палива на одному котельному агрегаті.

Використання декількох котелень та автоматизованих індивідуальних теплових пунктів (ІТП) в системі централізованого теплопостачання забезпечить більшу надійність порівняно з використанням однієї котельні. І все це робиться для споживачів, для їх безпеки, для безперебійного подання тепла.

Побутові споживачі в основному звертають увагу на якість, Вони хочуть мати можливість змінювати температуру обігріву в квартирі, а також включати і виключати опалення по своєму бажанні, і не залежати від завчасно запланованих опалювальних сезонів. Це стає зараз можливим за рахунок встановлення індивідуальних теплових пунктів, які і дають можливість вирішувати питання регулювання теплових режимів в установах.

ІТП, це:

- Підтримка нормативних значень тиску теплоносія у всіх системах.
- Приготування гарячої води для гарячого водопостачання.
- Регулювання подачі тепла в системи опалення, облік тепла.

ІТП допомагають не тільки розподіляти тепло в квартири, їх автоматика забезпечує постійні комфортні умови в приміщенні з урахуванням температури повітря зовні, дає можливість стежити за економним витрачання енергоресурсів на опалення та інші потреби. Від технічного стану ІТП залежать витрати тепла, а відповідно, і рахунки співвласників будинку за спожиту теплоенергію. Цього року в Тернополі заплановано встановити 250 ІТП.

Вирішення проблематики щодо потреб споживачів.

Неналежна увага до споживача є, мабуть, найбільшою довгостроковою проблемою систем централізованого теплопостачання. Найбільшою загрозою для роботи систем є масовий перехід споживачів до використання інших теплових джерел. Таке падіння попиту на послуги централізованого теплопостачання спостерігалось в багатьох країнах і може мати тимчасове явище поки споживач робить свій вибір, а ринок урівноважується. Та може бути втрачено час і споживач не буде мати вибору і тоді попит буде важко, а може й не можливо створити знову. В даному випадку державна стратегія має дійсно велике значення.

Для вирішення даної проблеми операторам централізованого теплопостачання, регулятивним і державним органам потрібно здійснити перехід від виробничої моделі управління до моделі орієнтованої на споживача. Такий перехід дозволить споживачу отримувати якісні послуги що, скоріш за все, збільшить його бажання підтримувати та оплачувати послуги централізованого теплопостачання. Крім цього, компанії, що працюють у цій сфері зможуть більш адекватно підтримувати рівновагу між попитом і пропозицією, скорочуючи при цьому затрати.

Єдиного підходу до проблеми централізованого теплопостачання , який би підійшов всім країнам, не існує. Централізоване теплопостачання є продуктом місцевого споживання, а не ринковим товаром, як нафта, газ чи електроенергія, в цьому і є важлива відмінність , яку необхідно враховувати для успішної розробки і реалізації відповідної стратегії. Відправні точки розвитку систем централізованого теплопостачання в кожному місті відрізняються, не говорячи вже про цілі держави.

Система централізованого теплопостачання може бути як частиною конкурентного ринку, а може бути і монопольною службою. Це залежить від структури сектора і від стратегії в даній країні чи в окремому місті.

Дякую за увагу.